

1
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΝΔΡΩΤΟΠΟΥΛΟΥ 14

ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. *Μαι. VI, 4/1970*

Α!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Dec. 1969 / Jan. 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις).... *Κουλούρα*....
(παλαιότερον ὄνομα : .....), Ἐπαρχίας... *Ἡμαθίας*..
Νομοῦ .... *Ἡμαθίας*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *βαΐιος*
Μπαρκας..... ἐπάγγελμα *δημοδιδάσκαλος*....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις .. *β.ε.ροίας*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *7*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον .... *Σωτήριος*.....
..... *Λιολιόπουλος*.....
ἡλικία... *66*... γραμματικαὶ γνώσεις... *Γ' Δημοτικού*..
..... τόπος καταγωγῆς *Κουλούρα*..
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ..... ΔΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προσερίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; *Αἱ περισσότεραι καὶ πλησιέστεραι*..
τῷ ποταμῷ Σμάκμονος διὰ βοσκῆς ἄλλαι διὰ σποράν..
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; *ἐνηλλάσσοντο διὰ καυτεφάν σποράν*...
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
ἐξ. γαιοκτήμονας, ταύρους καὶ ἐξ. ἐλάχιστους χωρικοὺς..
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; .... *Ναί*.....
.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *συγχρόνως... εἰς... τὴν γεωργίαν καὶ... τὴν κτηνοτροφίαν*.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Ναί*.....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; *εἰς... ἀπὸ τοῦ χωρίου ὡς ἄτομα... καὶ... μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκὴν ἐν τῶν*.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισα-κατόροι κλπ.) *χουσεμκιάρηδες* Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ... *κατωτέρα καὶ... ἀπορριπτή*.....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) *εἶδος ὁ χρήμα*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζαι ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; *ἐκ τῶν μόνιμων χουσεμκιάρηδων ἐχρησιμοποιοῦντο ἐποχικῶς καὶ ἐργάζαι ἄνδρες ὁ γυναῖκες μὲ ἀμοιβὴν εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα*.....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *Ναί... καὶ... προήρχοντο κυρίως ἀπὸ τῶν ἀλβαν. η. φοινικ. ἢ σ. εὐρίσκοντο τὰ κτήματα*.....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου τοῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν, ἐργασίας ; *εἰς... τοὺς γαιοκλήμονας τούρκους ἢ καὶ εἰς ὄχιους χωρικοὺς καὶ εἶχον ἀγοράσει κτήματα ἀπὸ τούρκους*.....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται *Ναί*... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *καὶ... κυρίως... ὡς πρᾶμα-τευτάδες... εἰς τὰ νείξ. χωρία*.....

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲ ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μὲ καῦσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

Μέ. ζωϊκὴν κόπρον μετὰ πρῶτον καὶ μετὰ δεύτερον. μέ. καῦσιν καλαμῖας καὶ θάμνων.

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; μετὰ τὴν αὐτοκίνη. ἀπὸ τοῦ 1949.

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; τὸ σιδηροῦν ἄροτρον ἀπὸ τοῦ 1928 καὶ ἐν συνεχείᾳ ἄλλαι γεωργικαὶ μηχαναί.

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖας κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ προμήθεια αὐτοῦ; τὰ μονόφτερα σιδηροῦν ἄροτρα ἐχρησιμοποιεῖτο δι' ὅρα καὶ ἀμύγδαλα (ὅρα εἶναι πεδινὰ καὶ ὀμαλά) καὶ ἐρημοποιεῖτο ἀπὸ τὴν ἀφραδί (ξημίσματα τοῦ βόρου).

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου μὲ τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1. ὀλετρόχειρες 4. καμῖρα ... 7. καὶ βούρσα. 10. σταυρός.
2. πλάγια ... 5. σταθάρι ... 8. τροχός ... 11. γὰντζος
3. μονόφτερο ὀνί 6. βέργα γραβηγῆ 9. βέργα τροχῶ.

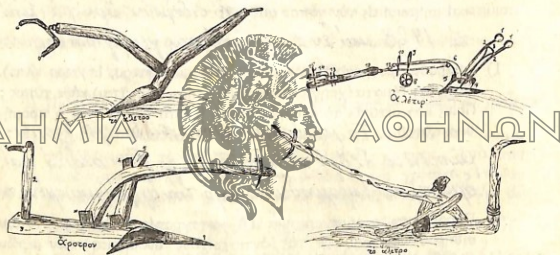
- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) 1953
3) Μηχανὴ θερισμοῦ ἀπὸ 1933

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)... ἀπὸ 1935...

5) Μηχανή ἀλωνισμού... ἀπὸ 1937.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατέσκευάζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον οἱ ἴδιοι οἱ χωρικοί. Ἐξαρτη-
ματα αὐτοῦ (σταθάρη, κ.λ.π.) ἐπὶ πόσων οἱ κάτοικοι
τῶν ὀρευνῶν χωριῶν ἀπ' ἧτου ἐγένετο ἡ προμήθεια
καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ γενομένη κατασκευή ἐγένετο ἀπὸ ἰδίων.

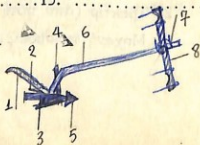
2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρον εἰς τὸν τόπον
σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
νιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶ-
ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. ἀλεκρόχειρ.....	6. σταθάρη.....	11. ....
2. ξυλόφρετρα.....	7. τειβία.....	12. ....
3. ἔνδρος.....	8. ζυγός.....	13. ....
4. σπάθη.....	9.	14. ....
5. δίφρετρον.....	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀριθμῆσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχθυογραφήσατε τὴν φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Ἡ τοιαύτη πορρῆς διὰ τὴν ἀπορίαν ἐστὶν
τῶν εἰδῶν τῶν διαφορῶν (πρὸς αὐτὴν πρὸς
μαρτυρῶν διαφορῶν καὶ αὐτὴ πρὸς αὐτὴν)...

- 5) Ποιον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀνόστρου; Παραγιάστ. ἐνδύγραμμο
ἐξιδυωτέρου. ὀρθία καὶ παραγιάστ. πρὸς. καὶ ὀπίσω.

6) Ήτο (ή είναι) κατεσκευασμένη εκ ξύλου ή σιδήρου ; (Ο)

καὶ... ἐσθην ὡν ἐπο... ἐξ... τὸν ἄνδρον καὶ
πῶ... σπασαρι. (παῦτα ἐξερων... ἡγαδου...) με
ἔτερα... ἑξήκοντα ἀντιμετρεῖν... εἰς τὰς... σφῆ... ν... α...

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

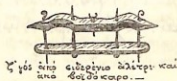
σικεράρι, ηριόνι, άριδα, ξυλοφάι.....

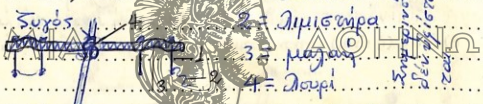
8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... *βόες, βούβαλοι, ἱπποὶ*.....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *δύο. κυρίως, ἐνίοτε. εἰς. ἱπποὺς*.....

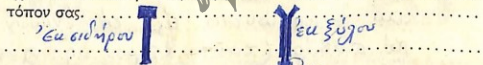
9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *ἦτο. ἀναγκαῖος διὰ τοὺς βόες καὶ βούβαλους*..

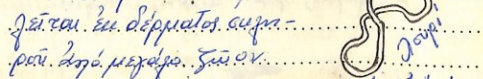
Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύγες, πιζέυλια κλπ.).

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

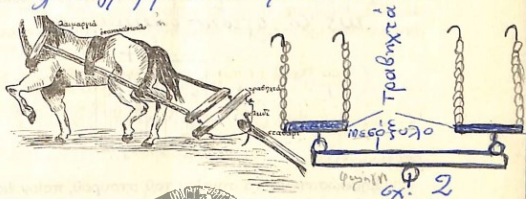

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; *ἐκ τῶν 1922*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τοῦ (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *ἐκ τῶν ἱπποῦν καὶ μόνον. μὲ λαμπαρχιά καὶ ἐπαναλαμβάνον*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον... ὁμοίως.....

... μέ. τῶν. ἀνωτέρω. σκευῶν. —
... Διὰ δύο ἵππων ἐχρησιμοποίητο τὸ παρατιθέ-
... μενον σχεδιάγραμμα. ἢ π' ἀριθ. 2.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναικαί; 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα
ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης καὶ ἄλλοι)
κατὰ τὰ ἐλθ. αἰσθητῆς τῶν ἀνθρώπων. ὑπὸ τῶν τσάρων
ὑπηρετοῦν. (χουσιμπιάρικ)......

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) τῶν βοδιῶν μέ. ζυγόν. κατὰ
τὸ διάγραμμα. ζυγού. πού. παρετέθη ἐξ. ἑν. σελίδα.
ἑνὸς ἵππου. ὡς ἀνωτέρω καὶ δύο ἵππων μέ. δύο τροχήα καὶ ἐν μεσόξυλο.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον... ὁμοίως.
ὡς. ἂνω. διὰ τὰ βόδια. καὶ. βελβάρια μέ. ἐξ. ἑν. σελίδα. καὶ
ἑν. σελίδος, διὰ ἵππων. ὁμοίως. πρὸς ὡς ἂνω. ὑπ' ἀρ. 2. σχεδιάγρ.

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
ὄργωμα? μέ. σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
μέ. σχοινί. τοῦ. ὁποίου. τὰ. ἄκρα. ἔχουν. δεθῇ. ἐξ. τῶν.
ἰσχυρὰ. τῶν. βοδιῶν. ἢ. βελβάρων. καὶ. ἐξ. ἑν. σελίδος. τῶν. ἵππων.
ἐπίσης μέ. πᾶντα τῶν ζυγώσεων τῶν ξύλινων ἄροτρων.

— 7 —
Τὰ συνδυαζόμενα πάσης ζωῆς διακίοναν διὰ τὴν ἐνὶ
τῶν ζευγμάτων (πίσω ἢ ὑπὸ. γὰρ τὴν ἀροτρίαν κ.λ.η.)

Βόδια καὶ βόδια μέ. ζυγόν. ἢ. βελβάρια. καὶ. ἐξ. ἑν. σελίδος. καὶ. ἐξ. ἑν. σελίδος.

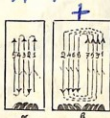

- 4) Σχεδιάσατε πῶς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὀργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ἔγινετο... μὲν... μὲ τὸ... ξύλινον ἄροτρον...
... μὲ τὸ... δίφτυον ὄνι...

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

ὡς τὸ... σχεδιάγραμμα β'

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριάς, ὑπάμιες, σιασιές, μεσοβάδες κ.λ.π.); ... εἰς... σποριάς...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); μὲ αὐλακιάν; μὲ εἰστροφάρι (δηλ. τὸ ἀναδίδεον ἢ αὐλακίαν)...

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἄροτρον;

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὄνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Παλαιότερον μὲ τὸ... ξύλινον καθεύων
... μὲ τὸ... σιδερέϊον... πλαγίως.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. .... ἐξ αἵμα. τὰ ὀργώματα .....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

τὸ φθινόπωρο 2. (ὀργώματα καὶ σπορά) .....

τὴν Ἀνοιξή 6 (περάσματα) .....

ἀνίστατο διὰ λ. 500 .....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

τὸ φθινόπωρο 2 (ὀργώματα καὶ σπορά) .....

τὴν Ἀνοιξή 4 (περάσματα) .....

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρο-
νάπαιυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

ἐξ τῶν τόπων μας δὲν ἐννηθίζεται τὸ τοιοῦτον, οὐτε ἀνάγκη ὑφίσταται.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; σίτου, κριθῆς 2, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν 6.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; .....

ἐν δισάκι (τενεκί) .....

ἐν ἀροτρίᾳ μηχανή .....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργώματα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

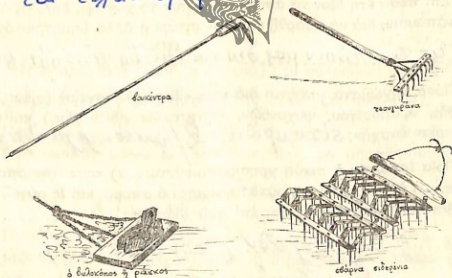
μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Σιδηρῶν ράβδων...*

*... μ.ε. σιδηρῶν Γ. κολλημένων εἰς τὸ ἄκρον...
... τοῦ βουκέντρου (ζάλης), ὡς τὸ κατωτέρω...
... διάγραμμα βουκέντρα...*

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *γίνεται σ. βάρνισμα σ. τὸ τελευταῖο πέρασμα καὶ ἐν συνεχείᾳ ἢ σπορά...*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπλὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Ταῦτα δὲν χρειάζονται, καθ' ὅτι τὰ χωράφια εἶναι ὁμαλὰ καὶ μὲ τὰ ἄρματα μόνον ἐκτελεῖται τῇ τελεῖᾳ ἀροτρίᾳ.

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάππα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι πού ἐκτελοῦν

Σήμερα... οὐδ' ἐγὼ... βοηθῶ τὸν ζευγολάτην,
ἐμὸν καὶ τὰ ζῶα εἶναι ἐκτενέστατα, γιὰ δούλους.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους...

Εὐσπορά... γιὰ τὴν σπορὰν φασσινῶν, ἢ
καλλιέργεια τῶν ἀνὰ μέλη φασσινῶν καὶ
ἢ σπορὰ κατὰ χροιάς μετὰ ἢ σπορὰ μηχανή.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ἄχονα... καὶ ξερνιά
διὰ σανόν καὶ βίτον... καὶ ἄχονα ἄλλα
παιδιὰ... διὰ τριφύλλι...

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερα) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως...

Εἰς αὐλάκια... ἢ... ἐκτὸς πρὸς πρὸς
διὰ μηχανῶν... ἐκτὸς... ἐκτὸς... ἐκτὸς
μέτ' ὅσον τὰ ἄλλα.

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

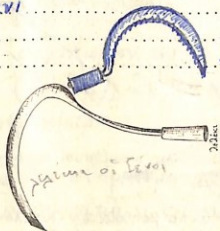
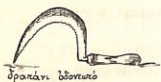
α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι. τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

μέ. τό. δρεπάνι

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμῃ ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. ....

Ἡ το. ἐν. χρήσει μέ. τό. ὡς. ἀνω. ....
 σχεδιάσθηκεν δρεπάνι καὶ μέ. τό. ....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). μέ. κόσσα

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). ....

ὀδοντωτή

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; ....

χειρολαβή
 ξύλινη

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ἔπρηνθοντο ἀπὸ κοπῆς ἐπιπῶς... ἐκ...

τῆς... ἀγορᾶς, ἐμπασιμάζοντο ἐπὶ γύφτου...

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) Ἀ. ἐν... ἐχίνετο... θερισμός...

δι' ἐκρίζωσεν δημητριακῶν. 4:3:η.....

ἦτο μὲν διὰ τὴν κατὰ συνήθη δόξα
ἐν τῷ θερισμῷ

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. 10... ἕως 20. ἐμπασιμά, ἀναγνώρι...

μ. ἐκ... ὕψος... τοῦ θερίζοντος... ἐδάφους... καὶ ἀνάμνη...
ἐκ... ἐκ...

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἔλεγοντο (ἢ πῶς λέγονται).....

ἀκαθάρτα... ἀκαθάρτα... ἀκαθάρτα... ἀκαθάρτα...

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰι ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα;.....

Οἱ... ἴδιοι... οἱ θεριστὰι ἀποθέτουν... τὰς χεριές...

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς).....

Οἱ χεριές... τοποθετοῦνται ἀνά 6 ὁμοῦ...

μὲ τὰς μεσοστάς τῶν σταχύων πρὸς τὴν...

αὐτὴν κατεύθυνσιν...

γούτα δρομιές.

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοι θερίζουν : άνδρες και γυναίκες ; Ύπῃρχον (ἡ ὑπάρχουν) θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματῆαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ; ἄνδρες & γυναῖκες
~~ὑπῆρχον~~ θερισταί . οἱ ἤρχοντο διὰ θερισμόν .
 ἀπὸ ἀρκετὰς περιοχῶν καὶ αὐτοὶ τῆς κοσάνης .

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι· με ἡμερομισθίων (μεροκάματο) ἢ κατ' ἀποκοπὴν (ἐξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμιβὴ εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος; Τὸ ἡμερομισθίων ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ φαγητοῦ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).....

ἤρξαντο μέν ἡμερομέδιο ἢ καὶ ἀποσητὴν.....
 ἡ ἀροβή. ἦτο εἰς γράμμα μετὰ παροχής σφραγῆς
 Σηανίως. οἱ ἡμερομέδιοι διερίσται. ἐδέρξαν
 μέγας. εἰς τὰς κατ' ἀποσητὴν καὶ σφῶμα.

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν; Ἐπίσης κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντο τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπῳσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των); .....

Τινὲς ἐκ τῶν δεξιῶν ἐκ τῆς ἀριστερᾶς χεῖρας
ἔφερον ἑξήκοντα παραδοὶ διὰ τὰ ὑπὲρ περισσότε-
ρα σταγυὰρ. ¹⁴Τὸ δὲ ἑνὶ ἀπὸ τῶν μετὰ σπανίως
ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἀπὸ ἐργαζέμενων αὐτῶν.
Ὅσοις τὴν ἡμέραν τῆς πρωτομαχίας ἐπὶ τοῦ δεσφνί
ἀπὸ φοβῶντο ἐντομαζόμενοι μαρτυροῦντα καὶ τὸ
δεσφνί μαρτυροῦντες, ἰδέναιτο ἐν τῷ μέσῳ διὰ
τὰ μὴ ποῦν ἐν μέσῳ αὐτῶν τὸ θεοφύλον δέον.

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειρῖς, ἀγκαλίες ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βρούλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματίων μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖον τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ο. δέσμιος. ἐποίησα δεμάτια ἀπὸ δέσμιος. ἐπι-
 ζωμένον εἶναι ἢ εἰς μάχης. ἢ νυμμένα ἀνὰ δύο ἀπὸ
 τὰ ἄκρα τῶν δέσμιων. Εἰς τὰ στρωμένα ταῦτα
 δεμάτια ἐποθεύοντο οἱ δερῖσται 4-5 ἀρο-
 μιῆς. ἔπειτα ὁ δέσμιος μὲ τὰ χεῖρα τοῦ πιέ-
 ζοντος καὶ μὲ τὰ γόνατά του ἔδενε τοὺς
 στάχυν ἀναδιπλώνοντας ἢ νυμμένα τὰ ἀπὸ
 τὰς ρίζας τῶν δέσμιων. αἱ νευραὶ
 αὐτῶν στάχυν πρὸς τὴν αὐτὴν
 καὶ δεμάτια.

ΔΙΔΑΧΗ
 ἐξ ἑκὸς χρησιμοποιοῦται
 ἐν συζήτῃ νυμνόμενον
 στέβαν.

ΔΙΔΑΧΗ
 καὶ ἐκδύναται εἰς
 τὰ δεμάτια.

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνε-
 κεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα
 δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐποθετοῦντο ; .....

Μὲ τὰ δεμάτια ἀμέσως.....
 ἐσχημαλίζοντο στάβες.....

τῶν 13 δεμάτων ἐσχημα..... 4 σταυροὶ.
 ἔποθεύοντο τρεῖς στρώσεις τῶν 4 μὲ τὰς στά-
 χυν ἢ νυμμένους πρὸς τὰ ἔσω καὶ πρὸς τὴν κορυφὴν
 καὶ πρὸς τὸ κέντρον ἐποθεύοντο τὰ 13 δεμάτια.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον
 σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς... *ἐν τὸν τὸ-
πον μας σχεδὸν δὲν συνδιῶκει ή καλλιέρ-
γεια τῆς πατάας. Ἐλαφίστη γίνεται ἀπὸ
ῥολὰ ἐν κατὰ τὸν μήνα Μάρτιον...*

- 2) Πῶς ἐγένετο (ή γίνεται) ή ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ή μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ή
φωτογραφίαν. *Δεδωμένου εἶναι ή καλλιέργεια
εἶναι ἀσήμαντη, τὸ
βγάλισμο γίνεται μὲ
τσάρα. —*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ή διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, πριφάλη, βίκον). Ἐν-
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ή καλλιέργειά του, ἐπειτα ή
κοπή, ή ξήρανσις καὶ ή φύλαξις αὐτοῦ... *Ναί... τὸ φθινό-
πωρο ή συνήθη καλλιέργεια καὶ σπορά. Τὸν Ἀπρί-
λιο μάβεται πράσινο μὲ μῦσσα καὶ παραμένει
εὐερπισμένο 4 περίπου ἡμέρας πρὸς ξήρανσιν. Ὑστερα
ἀναδιηλώνονται ἀχυματὲς καὶ δένονται μὲ δέματα μὲ
δύο δέματα καὶ διὰ τῆς αὐτῆς ἐξ ἀποθήκας.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπαγον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). *Τὸν Ἀπρίλιο ή κριδὴ καὶ εὐ βίωτος*

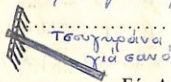
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).....

μὲ μῦσσαν, εἰς σχεδιάγραμμα ἐν 12ην βελίδι.

Τὸ κριδὴ μάβεται ἐν ὁ Ἀπρίλιον μέχρι Σεπτεμβρίου εἰς.

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Η συμμέτρως τῶν ξηρῶν σωτῶν πρὸς
δέξιμον ἐγένετο μέ τσουμπάνα καὶ διφάνι.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δωματίων πρὸς άλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Μέχρι τοῦ 1937 συνενεργῶντο ἐν τῇ αὐ-
τῇ τοῦ σπιτιοῦ καὶ οὐ διέδενον αὐταὶ
μεγάλην ἔκτασιν.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δωματία. Εἰς τινος τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωτόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησος; ἐξ. π.χ. ...

τὸ θεμωνιάσμα μετὰ τὰ δέματα δεσφῶ καὶ
μέ σχῆμα μαγύρας καὶ δάχρυα πρὸς τὰ ἔσω
πλὴν κορυφῇ καὶ μέσῳ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σωτός μετὰ τὰ δέματα.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν άλωνι-
σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; ....

Ἄν ὑπῆρχεν μόνιμον ἀλώνι, κατεσκευά-
ζετο τοῦτο ὁμοῦς ἐν τῷ αὐτῷ χωρῷ...
κατ' ἑξῆς. Μὲ ἀλώνι ἐγένετο ὁ διαχωρισμός...

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ
συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
ποῖαν θέσιν; Μέχρι τοῦ 1937 ἐν τῇ αὐτῇ αὐλῇ οἰ-
κίας, ἔκτισε ἐν ὠρισμένην θέσιν καὶ ἔξωθεν

τοῦ χωρίου, ἐν τῇ ἀλώνι, ὅπου ἐγένετο
ἀλωνισμός μετὰ τὸν ὅτι (ἀγωνιστὴς μηχανή)

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἔαν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρησις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; παραπομπὴν ἀπὸ 15' Ιουλίου μέχρι 20 Αὐγούστου.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδιάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) χωματάλωνο.....

Διὰ τὴν υαλοσύνην του ἀπλῶς ἐκπύωντο (ἐξυρίζοντο) τὰ χορτάρια τῆς γῆς ἐκφυρίζοντο με σιανήν ἐκχυρὸν καὶ κατεβέχοντο ἀπλῶς.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστου ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου)· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων).....

Ἐπανελαμβάνετο τὸ ξύρισμα, σκουπισμα καὶ ράντισμα, ὡς ἀνωτέρω καὶ ἴσχυε τοῦτο διὰ τὸν ἀγωνισμὸν ὅλου τοῦ ἔτους.

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνισμού γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

Ἡ προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ ἄχι, τοῦ ἀλωνισμού ὁμοῦς ἐναρξις ἐκίνετο ἀπὸ τῆς 11 ημ. ὥραν καὶ ἐξ ἐπιδόκησε ἡμέραν, πρὶν τῆς Τρίτης.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Από τὸ κέντρον τοῦ ἄλωνιου ἤ ἐναρξιν κυκλικῶς,
μέ. κατεύθυνσιν τῶν σταχύων πρὸς τὸ κέντρον.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιο-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀνυποποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπο περιφερόμενων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλω-
νιου ἑλινος στυλός, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγαρός,
στρούλους, δοικάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου εξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρε», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα. ....

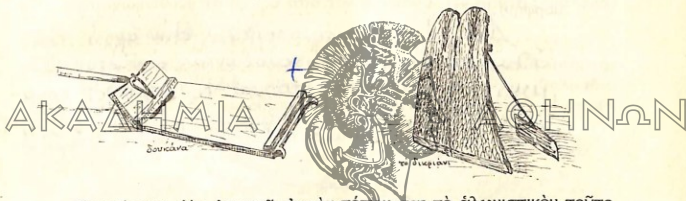
Εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἄλωνιου δὲν ἀναρτᾶται
ἀλωνοστυλός, ἐξέχοντο θύμνη δύο θόδια ἢ
ἀλογα καὶ ἔστανον τῇ δοικάνη, ἐκ τῆς
ἣν. ὡς εἶπε, μέ. τῇ δοικάνη καὶ τὰ θόδια ἀνυπορριζῶντα
τὰ δέματα.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμου. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινες τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλός εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἄλωνιου. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικας φωτογραφιας η ιχνογραφηματα).....

Τὸ ζεύγος βωῶν ἐξετέτο με ζυγόν (ὡς σχ.σφ. 6. ἐρ. 10),
προσδένετο ἐς αὐτὸν δι' ἀλυσίδας ἢ δυνάμει, καὶ ὠδυνεῖτο
ἀπὸ τῶν ἀγωνιστῶν με' στρονιά ἀπὸ τὰ κέρατα, ὁθόχαρα.
Ζεύγος ἐξόχων ἐσφρον τὴν δυνάμει με' συνετή ζεύξεως (σχ. 2)
677)

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάν, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με' ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

Τὸ ἐμ. δύο σανίδων κατεσκευασμένον ἐκ ἐντε-
μάχιον διαστάσεων 1,50.Χ.0,80. καὶ θανάτῳ
ἐμπρός, ὠπλισμένον ἐξ ἑνὸς καὶ ἐπὶ ἑνὸς μετὰ
μεταλλίνων ἐλασμάτων ἀγωνιστικὸν μηχανήμα, ἐλ-
χεται δυνάμει καὶ ἐξοχισμοποιεῖτο μετὰ τῶν
ἀγωνιστῶν συρόμενα ἀπὸ τῶ ζεύγος, πρὶν τῶν
ἀλωνισμῶν τῶν ὄσπριων.

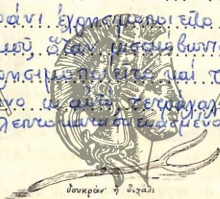

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην.;.....

...Ὁλό. τὴν... 11 π. πρωτὴν... ἀρχεῖται...
...καὶ διακοπτεται... τὴν... 6 π. ἀφ' ἑξαμυατι...
...τὴν... Σηαυίως... ἀμω... παρίστα... ἀνάμνη...
...διακοπῆς... τοῦ... ἀφ' ἑξαμυατι... διὰ τὴν ἐπαναλ...
...μην... τὴν... ἀφ' ἑξαμυατι... καὶ... ὡς... τὴν...
...6 π. μ. μ. ἐκινετο... τὸ... ἀφ' ἑξαμυατι...

- 12) Ποία ἄλλα ἄλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):.....

...Διυράνι... ἐργασίαν... εἰς... ἀπὸ... τοῦ...
...ἀλωνισμοῦ... ὅταν... μισοὶ... οἱ... διχάλι...
...μω... ἐργασίαν... εἰς... καὶ... τοῦ...
...καὶ... τοῦ... τοῦ... τοῦ... τοῦ...
...καὶ... τοῦ... τοῦ... τοῦ... τοῦ...

δοκράνι ἢ διχάλι

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους;.....

Ναί

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἄλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχοῦ
φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα)......

...Ζάγη... εἰς... τοῦ... τοῦ... τοῦ...
...εἰς... τοῦ... τοῦ... τοῦ... τοῦ...
...εἰς... τοῦ... τοῦ... τοῦ... τοῦ...

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἄλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἄλωνιου. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν .. στρώσιμο .. λέγεται .. ἡ .. ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος τῶν σταχύων ἐντὸς τοῦ ἄλωνιου καὶ καλεῖται ἐρινὼς .. ἤλωνίζετο μία καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνίσματος τῶν μόνων στρώσιμ.
στρώσιμ. ἔχοντο συνήματα τῶν σταχύων μὲ διαφανὲς
ἢ μαργαροῖ. τὸ συνήμα
ἔχεται λέγεται
 (διὰ τὰ δούλα) (διὰ τὰ δούλα)

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἄλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
 ..... γαρός .....

- 17) Ποιοὶ ἄλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἄλωνιστοὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες) καλούμενοι ἄλωναροὶ καὶ ἀγωνιάτες, οἱ ὅποιοι εἶχαν βοδία ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἄλωνισμὸν
 ..... ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ..
 ..... ζῶα (βοδία, ἐπὶ βάρια ἢ ἄλογα) .....

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἄλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
 ..... ΝΟΧ! .....

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

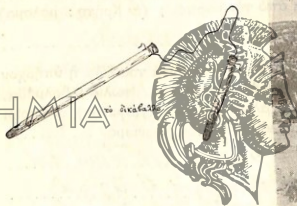
- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).....

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο σκαμνίστου τοῦ τοῦ κοπάνου
μεγάλου ἀπὸς δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

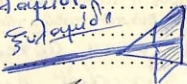
- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς).

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Με πρῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ..

Οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες
σωρευμένοι· φέρονται φέσημα μετ' ἐκείνους, σωροῦς.
Μετ' αὐτοὺς φέσημα μετ' ἐκείνους.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

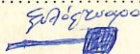

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ἐπιμυνεῖται σωρός.....
ἕτεραι ἐθίμω δὲν ὑπάρχει.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

Καρποφόι· ἀπὸ ἀρχῆς καὶ ἐξόφλουτος γιὰ τὸ πέζος.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶς (ἀνεμίζει)· ἀνδρᾶς, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

οἱ ἴδιοι τῆς ἀνταγωνίας.....
ἄνδρες καὶ γυναῖκες.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Λίχνονται κότταρα. Ἐξότρεψ. γίνονται.....
ἀφαιρισμός· διὰ τὰ κότταρα ὅταν τῶν.....
ἀλώων, ἀμώων μετὰ τὸν πρῶτον ἀφαιρισμόν.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)* διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

..... Δὲν ἔχα. ξεχωριστό ὄνομα.....
..... πάντα ὅμως εἶναι ξεχωριστὰ σφῆρα.....
.....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

..... Μ.ε. τὸ δερμόνισμα, μ.ε. νόσμινο ὄνομα, ἔμμενο
..... δερμόνι μαχάριον ὅπιν.....
.....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομάκρυνσένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

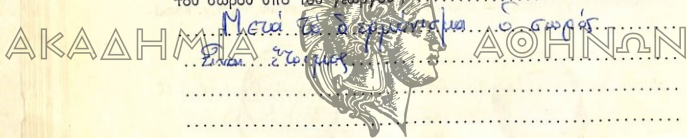

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

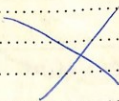
(Περιγράψατε λεπτομερώς τούς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν.)

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιγνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνσεις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ.

- 8) Ἄλλοι ἐπιπροτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλωνα; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἄλωνα; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

μικροί λ

κούντλο

- α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

Δ) τὸ γυφτιάτικο,
Ε) τὸ αλωνιάτικο κλπ.

ΑΘΗΝΑΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) M.6. Ψιν. Κον. Ψιν. 12. οὐδ. οὐν...

μαλεβάρτινο, παραδάρτινο, πανσφαρτινο,
υπαδάρτινο, μουσαρτινο, ατροφιμαίνο,
αφθιμάρτινο, ζαυτάρτινο.

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς, ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσηιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) ... ἐντὸς τῆς οἰκίας ... ἐν ἀγροῦ ...

με πηχτες βερξες μετριομενες με πηχον εσπεριον

- 4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; .. Πημαῖον τὸν σπυρίον.....
 καὶ ἀφρονισμὸν εἰς λαχρυῶντα ὡς χημα.....

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ....

.. τὸν ἀφρονισμὸν ἐγένετο ἡ διαλογή ἀπὸ
 ὠρεσμένα χυράφια καὶ ὠρεσμένα δέματα..

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ..

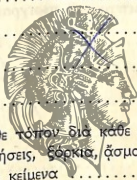
2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος ; ...

2) Ποίος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. δια τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, από ποιον μέρος ; .....

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποίαι αί συνήθειαι εις κάθε τόπον δια κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι επικλήσεις, εόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . .

X

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . .

X

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ